

Drie keer adoptereren voor één Nederlands paspoort

In het Nederlands recht worden sterke adopties wel omgezet in Nederlanderschap maar zwakke adopties niet. Waarom eigenlijk, vraagt mr. Vera Kidjan zich af. Als de Rijkswet op het Nederlanderschap ook aan zwakke adopties het Nederlanderschap verbindt, zal dit voor de adoptieouders een obstakel minder worden en zal de rechtspraak worden ontlast.

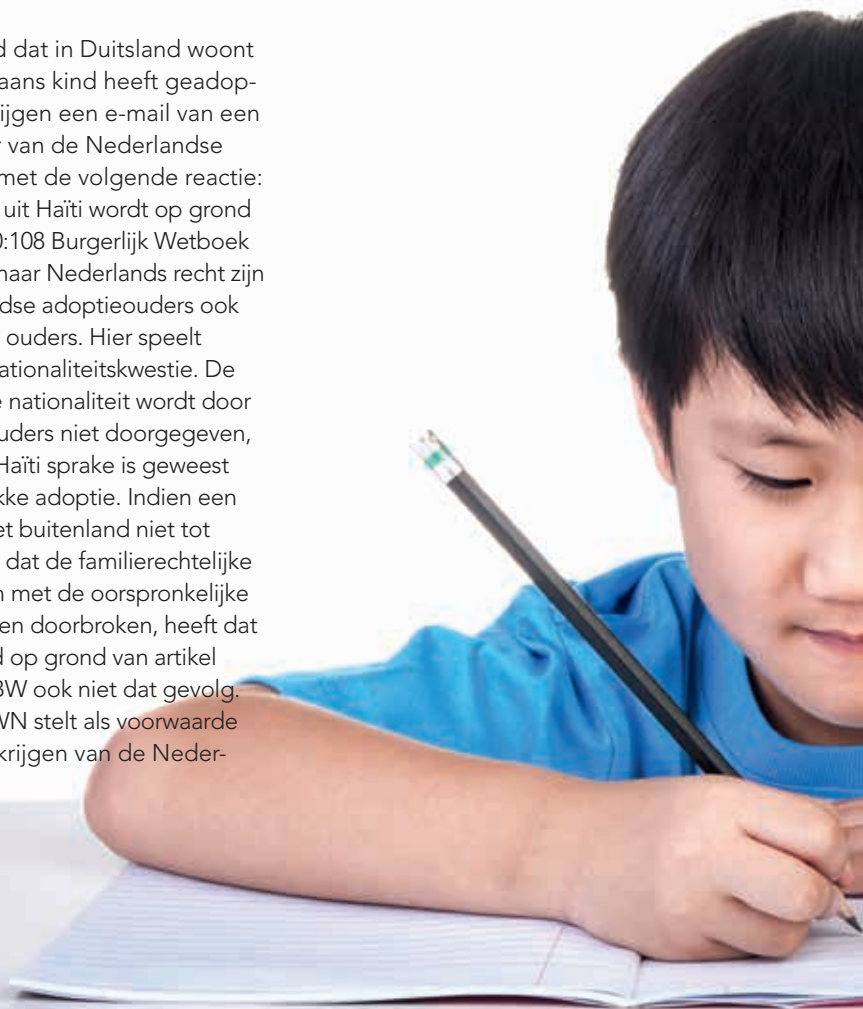
Tekst Vera Kidjan

Een Nederlandse vrouw woont in Zwitserland en adopteert in december 2012 in Kinshasa, Congo haar zoon. In Zwitserland krijgt het kind een Zwitserse, van haar afhankelijke, verblijfsvergunning. Daarna verhuizen zij naar Duitsland. Een medewerker van de Nederlandse ambassade in Berlijn adviseert de vrouw om de Congolese adoptie te laten erkennen naar Duits recht en deze vervolgens om te zetten in een sterke adoptie naar Duits recht. Dit doet zij. Zij laat de beslissing van de Duitse rechtbank zien aan een andere medewerker van de Nederlandse ambassade. Hij weigert de adoptie te erkennen en het adoptiekind een Nederlands paspoort te geven.

Nationaliteitskwestie

Met een soortgelijke situatie wordt ook een Nederlands echtpaar ge-

confronteerd dat in Duitsland woont en een Haïtiaans kind heeft geadopteerd¹. Zij krijgen een e-mail van een medewerker van de Nederlandse ambassade met de volgende reactie: "De adoptie uit Haïti wordt op grond van artikel 10:108 Burgerlijk Wetboek erkend, dus naar Nederlands recht zijn de Nederlandse adoptieouders ook de juridische ouders. Hier speelt echter een nationaliteitskwestie. De Nederlandse nationaliteit wordt door de adoptieouders niet doorgegeven, omdat er in Haïti sprake is geweest van een zwakke adoptie. Indien een adoptie in het buitenland niet tot gevolg heeft dat de familierechtelijke betrekkingen met de oorspronkelijke ouders worden doorbroken, heeft dat in Nederland op grond van artikel 10:110 lid 2 BW ook niet dat gevolg. Artikel 5b RWN stelt als voorwaarde voor het verkrijgen van de Neder-

landse nationaliteit door adoptie dat sprake moet zijn van een sterke adoptie. Is er sprake van een zwakke adoptie dan moet op grond van artikel 5b lid 2 RWN juncto artikel 10:111 BW de adoptie in Nederland worden omgezet naar een sterke adoptie. De Duitse omzetting kan helaas niet op grond van artikel 10:108 BW erkend worden in Nederland, omdat in Duitsland geen adoptie tot stand is gekomen, zoals dit artikel vereist. De adoptie was namelijk al in Haïti tot stand gekomen. In Haïti zijn de familierechtelijke betrekkingen tussen de adoptieouders en het kind al tot stand gebracht. Niet in Duitsland. In Duitsland is door de uitspraak de adoptie omgezet naar een sterke adoptie, maar aangezien de wet vereist dat de omzetting in Nederland dient plaats te vinden, kan deze Duitse uitspraak geen nationaliteitsrechtelijke gevolgen hebben in de zin van artikel 5b lid 2 RWN.”

Te strikte uitleg van de wet

De reactie van de medewerker is in overeenstemming met de wetgeving

als deze strikt en letterlijk wordt uitgelegd. In de wet staat dat alleen een adoptie die buiten Nederland tot stand is gekomen, zonder rechterlijke tussenkomst mag worden erkend (als ook aan alle overige voorwaarden is voldaan). In dat geval zijn consulaire medewerkers, wanneer de adoptieouders een buitenlandse adoptiebeslissing laten zien, bevoegd om een Nederlands paspoort aan het adoptiekind te verstrekken. In de hiervoor omschreven situatie had de Duitse rechter slechts de zwakke buitenlandse adoptie erkend en omgezet. Een dergelijke beslissing wordt niet beschouwd als een adoptie die tot stand is gekomen.

Anderzijds zou de wet best extensiever kunnen worden uitgelegd. Immers, de Duitse rechter heeft niet alleen de Haïtiaanse adoptie erkend maar deze vervolgens omgezet in een sterke adoptie naar Duits recht. Deze laatste omzetting kan gezien worden als een tot stand gekomen Duitse sterke adoptie. In dat geval kan de Duitse adoptie direct erkend worden zonder de tussenkomst van een Nederlandse rechter.

De Duitse omzetting van een zwakke naar een sterke adoptie is vergelijkbaar met de procedure in Nederland. Er zal weinig twijfel zijn over de zorgvuldigheid van het Duitse vooronderzoek, de rechtsgang, strijd met de openbare orde of dat er sprake zou zijn van een schijnadoptie. De gang naar de Nederlandse rechter heeft geen enkele toegevoegde waarde.

Het gevolg van de te strikte interpretatie van de wetgeving is dat deze adoptieouders voor een driedubbele adoptieprocedure komen te staan: één in Haïti, één in Duitsland en één in Nederland. En dat is natuurlijk nooit de bedoeling van de wetgever

geweest. De adoptieouders zijn daarom terecht verontwaardigd.

Andere oplossingen

De wetgever zou het probleem kunnen oplossen door aan de zinsnede ‘tot stand gekomen’ de woorden ‘danwel erkend is’ toe te voegen. Maar een andere oplossing van het probleem, in meer algemene zin, is ook mogelijk. Het Haags adoptieverdrag en het Nederlandse internationaal privaatrecht accepteren beide een zwakke adoptie. Waarom de Rijkswet op het Nederlanderschap niet? Toen de Rijkswet op het Nederlanderschap werd aangepast aan de (toenmalige) Wet conflictenrecht adoptie, was voor de wetgever een belangrijk winstpunt dat de rechtspraak wordt ontlast, terwijl dit naar verwachting niet zal resulteren in een toename van het aantal gevallen van verkrijging van het Nederlanderschap. Ik kan geen duidelijke motivering vinden waarom sterke adopties wel resulteren in Nederlanderschap maar zwakke adopties niet. Is de wetgever bang dat de biologische ouders, die veelal afkomstig zijn uit arme landen, anders een ‘loop hole’ (maas in de wet) vinden om verblijf in Nederland af te dwingen? En zo ja, is dit reëel? Als de Rijkswet op het Nederlanderschap ook aan zwakke adopties het Nederlanderschap verbindt, zal dit voor de adoptieouders een obstakel minder worden² en zal de rechtspraak daadwerkelijk worden ontlast.

Mr. Vera Kidjan is werkzaam bij Everaert Advocaten in Amsterdam. Heeft u juridische vragen over adoptie, e-mail deze dan naar haar: kidjan@everaert.nl of bel: 020-7523217.

¹ De casus zijn deels werkelijk gebeurd.

² Zie ook ‘Van een zwakke naar een sterke adoptie’, *Adoptiemagazine* nummer 1, maart 2015.